

**КИЧИК БИЗНЕС ВА
ХУСУСИЙ
ТАДБИРКОРЛИК**

1-мавзу. Кичик бизнес ва тадбиркорликнинг МОҲИАТИ ВА МАЗМУНИ

1

- Кичик бизнес ва тадбиркорлик тушунчалари, уларнинг моҳияти ва мазмуни

2

- Кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятининг иқтисодий, ижтимоий ва ҳуқуқий асослари

3

- Кичик бизнес ва тадбиркорлик муҳити ва унга таъсир этувчи омиллар

4

- Кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришнинг мақсади ва вазифалари

5

- Кичик бизнес ва тадбиркорликни иқтисодиётда тутган ўрни

6

- Ўзбекистонда кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш йўналишлари

1. Кичик бизнес ва тадбиркорлик тушунчалари, уларнинг моҳияти ва мазмуни

Тадбиркорлик тушунчаларининг ҳозирги маъносида XVII аср охири ва XVIII аср бошларида илк бор инглиз иқтисодчиси Ричард Кантилон қўллаган эди. Унинг фикрича, тадбиркор таваккалчилик шароитида фаолият юритувчи кишидир. Шу боисдан у ер ва меҳнат омилини иқтисодий фаровонликни белгилаб берувчи бойлик манбаи деб билган.

XVIII асрнинг охири ва
XIX асрнинг бошида
машҳур француз
иқтисодчиси Ж.Б. Сей
(1767-1832) «Сиёсий
иқтисод рисоласи»
китобида (1803й.)
тадбиркорлик
фаолиятини ишлаб
чиқаришнинг уч мумтоз
омиллари ер, капитал,
меҳнатнинг яхлитлиги
деб таърифлаган эди.

Ж.Б. Сейнинг фикрича

- тадбиркор олган даромад унинг меҳнати, ишлаб чиқаришни ташкил этганлиги, маҳсулотни ўз вақтида сотганлиги учун берилган мукофотдир. Тадбиркор таваккал қилиб, бирор-бир маҳсулотни ишлаб чиқаришни ўз бўйнига олади.

А. СМИТНИНГ ФИКРИЧА

- тадбиркор капитал эгаси. У муайян тижорат ғоясини амалга ошириб, даромад олиш учун таваккалчилик билан иш бошлайди, чунки капитални бирор-бир ишга сарфлаш доимо таваккалчилик билан боғлиқдир. Тадбиркорликдан олинган даромад, А. Смитнинг фикрича, шахсий таваккалчилик учун олинган мукофот. Тадбиркор ишлаб чиқаришни ўзи режалаштиради, ташкил этади, ишлаб чиқариш фаолияти натижаларига эгалик қилади. Бу ишлар, ўз навбатида, бозор тизими билан боғлиқ.

Америкалик иқтисодчи Ж.Б. Кларк фикрича,
ишлаб чиқаришда доим тўрт омил иштирок этади

Машҳур
америкалик
иқтисодчи
Й.
Шумпетер

- тадбиркорни новатор (янгилик бунёд қилувчи одам) деб таърифлаган. Олим тадбиркорлик фаолиятини капиталистик иқтисодиётнинг ривожланишида, иқтисодий ўсишни таъминлашда катта роль ўйнайдиган янгиликларни жорий этишдан иборат, деб билади: «Вазифаси янги комбинацияларни жорий этишдан иборат бўлган хўжалик субъектларини биз тадбиркор деб атаймиз».

Америкалик иқтисодчи олим Й.Шумпетернинг фикрига кўра, тадбиркорликнинг новаторлик характери қуйидагиларда акс эттирилади

- бозор учун янги товар ишлаб чиқариш

- ишлаб чиқариш жараёнига янги технологияларни татбиқ этиш

- янги сотиш бозорларини ўзлаштириш;

- хомашёнинг янги турлари ва манбаларини топиш

Бозор шароитида тадбиркорликни бошқаришда унинг қуйидаги хусусиятларини эътиборга олиш керак

тадбиркор

- ҳар доим бозордаги талаб ва таклифни эътиборга олиб иш кўради;

тадбиркор

- самарадорликни таъминловчи саъй-ҳаракатлар қилиб, ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш йўлларини қидиради;

бизнеснинг пировард натижаларига жавоб берадиган шахслар

- ўз бизнесларини эркин шарт-шароитларда олиб боришига етарли имкониятлар яратадилар;

кичик корхонанинг пировард натижалари

- яъни унинг оладиган фойда ёки зарари фақат бозордаги олди-сотди жараёнида маълум бўлади;

кичик бизнес билан шуғулланувчи тадбиркор

- ўз маблағларини ҳаракатга солиб, бозорда қандай хавф-хатарга дуч келиши ёки якуний натижа қандай бўлишини аниқ билмайди.

Тадбиркорнинг ўзи тадбиркорлик фаолиятининг асосий субъекти ҳисобланади.

Истеъмолчи ҳам, давлат, ҳам, ёлланма (ишчи) ходим ҳам тадбиркорлик фаолияти субъектлари қаторига кирадилар.

Тадбиркор фаолияти предметини ташкил этувчи барча нарса истеъмолчининг ижобий баҳосига эга бўлган ҳолдагина амалга оширилиши мумкин.

тадбиркорнинг асосий мақсади ўз истеъмолчиларига эга бўлиш йўлида товарга эҳтиёжни аниқлашдан иборатдир.

Тадбиркор ўз истеъмолчиларини шакллантиришда қуйидаги асосий омилларни ҳисобга олиши керак

- товарнинг янгилиги ва унинг харидор манфаатига мос келиши;

- товар ёки хизматларнинг сифати;

- товар ёки хизматларнинг нархи;

- товарнинг универсаллик даражаси;

- товарнинг ташқи кўриниши, унинг харидор талабига мослиги;

Тадбиркорнинг ишга доир сифатлари қуйидаги тамайилларга асосланиши керак

биринчидан

- бозорнинг товар ва хизматлар билан таъминланиш даражасини таҳлил қилиш йўли билан иқтисодий хўжалик тизимида ўз ўрнини топиши

иккинчидан

- шахсий ишлаб чиқариш тузилмасини яратишга тайёрлик қобилияти

учинчидан

- маркетинг тадқиқотлари натижаларидан келиб чиққан ҳолда, дастлабки тадбиркорлик ҳисоб-китобларини амалга ошириши

тўртинчидан

- тадбиркорлик лойиҳасини амалга оширишда раҳбарликни тўғри йўлга қуйиш қобилияти

бешинчидан

- янги техник, технологик ғояни биринчи бўлиб ҳаётга татбиқ этиш ҳамда ушбу ғоядан амалда фойдаланиш, ундан қандай якуний натижа, маҳсулот ёки хизматлар олиш мумкинлигини тасаввур эта олиши

Тадбиркорлик назариясининг асосчиси Й. Шумпетер учта асосий мотивни ажратган

биринчидан

ҲОКИМЛИК
ҳукмронлик,
қилишга эҳтиёж

қилиш,
таъсир

иккинчидан

аниқ ҳаракатларни бажариш
орқали эришиш эҳтимоли
бўлган ғалабага ирода,
муваффақият сари ҳаракат

учинчидан

мустақил иш фаолияти
берувчи ижодкорлик қувончи

Мамлакатимизда тадбиркорликни мотивлаштириш хусусиятлари қуйидаги аломатларга эга

ўз салоҳиятини амалга оширишга ҳаракат қилиш

- энг муҳим, ижтимоий ва иқтисодий самара келтирувчи
ғояларни амалга ошириш истаги

- тўрачилик тузилмалари билан боғлиқликдан қочиш,
ҳаракатлар эркинлиги ва фаолият юритиш жараёнида
мустақил бўлиш

- қизиқарли иш билан мустақил ва эркин шуғулланиш

- ўзининг ижтимоий мақоми ва обрўсини оширишга интилиш
ҳамда ўзига ва ўз яқинларига муносиб турмуш шароитларини
таъминлаш

«Тадбиркорлик» тушунчаси тадбиркорнинг энциклопедик луғатида қуйидагича таърифланади:

Тадбиркорлик шахсий даромад, фойда олишга қаратилган фуқароларнинг мустақил фаолияти. Бу фаолият ўз номидан, ўз мулкий масъулияти ва юридик шахснинг юридик масъулияти эвазига амалга оширилади. Тадбиркор қонун томонидан таъқиқланмаган барча хўжалик фаолияти, шу жумладан, воситачилик, сотиш, сотиб олиш, маслаҳат бериш, қимматбах о қоғозлар билан иш олиб бориш билан шуғулланиши мумкин.

Тадбиркорлик шахсий ва ижтимоий фойдаларни кўзлаган ҳолда даромад олиш учун сарфланаётган маблағ билан боғлиқ фаолиятдир.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, тадбиркорликнинг муҳим хусусиятларига қуйидагилар киради

хўжалик фаолияти олиб бораётган субъектларнинг мустақиллиги ва эркинлиги

- Ҳуқуқий меъёрлар чегарасида ҳар бир тадбиркор у ёки бу масала юзасидан мустақил қарор қабул қилиши мумкин

иқтисодий манфаатдорлик

- Тадбиркорликнинг асосий мақсади максимал даражада даромад олишни кўзлаб, жамият тараққиётига ҳам ўз хиссасини қўшишдир

хўжалик таваккалчилиги ва масъулият

- Ҳар қандай ҳисоб-китобда ҳам ноаниқлик ва таваккалчилик бўлиши мумкин

2. Кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятининг иқтисодий, ижтимоий ва ҳуқуқий асослари

Тадбиркорликни шакллантириш учун ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий ва бошқа муайян шароитлар яратилиши керак.

Иқтисодий шароитларга қуйидагилар киради

товарга бўлган талаб ва таклиф

харидор сотиб олиши учун товар турларининг мавжудлиги

харидор сотиб олиши учун зарур пул ҳажмининг мавжудлиги

ишчиларнинг маошига, яъни сотиб олиш имкониятига таъсир кўрсатувчи ишчи ўринлари, ишчи кучларининг ортиқчалиги ёки етишмовчилиги

Тадбиркорликнинг шаклланиши ижтимоий ва иқтисодий шароит билан чамбарчас боғлиқ. Тадбиркорлик шаклланиши нинг иқтисодий шароитига ижтимоий шароит яқин туради.

Ижтимоий шароит, аввало, харидорларнинг диди ва модага жавоб бера оладиган товарларни сотиб олишга интилиши билан белгиланади. Турли босқичларда ушбу талаб ўзгариб туриши мумкин. Бунга ижтимоий-маданий муҳитга боғлиқ ахлоқий ва диний меъёрлар жиддий таъсир кўрсатади.

Ушбу меъёрлар харидорларнинг турмуш тарзига ва у орқали товарлар талабига бевосита таъсир этади. Ижтимоий шароит шахснинг ишга муносабатига ўз таъсирини ўтказди, бу эса, ўз навбатида, бизнес таклиф этаётган маошнинг миқдорига, меҳнат шароитига бўлган муносабатига таъсир этади.

Ҳар бир тадбиркорлик фаолияти тегишли ҳуқуқий муҳитда кечади. Шунинг учун керакли ҳуқуқий шароит яратиш катта аҳамиятга эга. Бу биринчи навбатда

тадбиркорлик фаолиятини тартибга келтирувчи фармонлар ва тадбиркорликни ривожлантириш учун қулай шароит яратиб берувчи қонунларнинг мавжудлиги, яъни корхоналарни рўйхатдан ўтиш жараёнининг қисқа ва оддий бўлиши;

тадбиркорликни давлат бюрократизмидан ҳимоя қилиш; солиқ қонунчилигини такомиллаштириш; Ўзбекистон ва чет эл ишбилармонларининг ҳамкорлик фаолиятини ривожлантириш

кичик тадбиркорлик ишларига кўмаклашиш ҳудудий марказларини ташкиллаштириш, статистика шакли ва ҳисоб-китобини соддалаштириш киради.

3. Кичик бизнес ва тадбиркорлик муҳити ва унга таъсир этувчи омиллар

Ҳар қандай тадбиркорлик маълум бир ҳудудда: мамлакат, вилоят, шаҳар ёки қишлоқ миқёсида олиб борилади. Тадбиркорлик фаолиятини самарали олиб бориш учун маълум бир ишчи муҳити бўлиши керак. Бундай муҳит айрим ҳудудлар миқёсида мужассамланиб, ўзида ишбилармонликни амалга оширишни мужассамлантирган.

Умумий ҳолда тадбиркорлик муҳити асосан қуйидаги тўрт омилларнинг ўзаро боғлиқлиги натижасида амалга оширилади

Ҳуқуқий

Сиёсий

Ижтимоий

Иқтисодий

Сиёсий ОМИЛ

- тадбиркорлик жараёнида бўлаётган барча ходисаларга давлатнинг муносабати ва уларга давлатнинг таъсирини белгилаб беради.

Ҳуқуқий ОМИЛ

- тадбиркорлик фаолиятини юритиш йўлидаги барча қонунлар (солиқ, ер, меҳнат муносабатлари) ва йўриқномалар мажмуи бўлиб, тадбиркорлик фаолиятини тартибга солади ҳамда тадбиркорнинг иқтисодий жараёндаги бошқа субъектлар билан муносабати ни мужассамлантиради.

Иқтисодий ОМИЛ

- бозордаги рақобатни ва нарх-наво ҳолатини ўзида акс эттиради.

Ижтимоий омилнинг асосий элементлари

жамиятда мафкуранинг ҳолати

миллий урф-одатлар

миллатнинг маданий ва маиший одатлари

атрофдаги кишиларнинг тадбиркор ва тадбиркорлик фаолиятига муносабати

давлатнинг тадбиркор ва тадбиркорлик фаолиятига муносабати

Тадбиркорлик муҳитининг шаклланиши

Замонавий ижтимоий-
иқтисодий
фалсафанинг
шаклланиши

Тадбиркорлик
муҳитини
шакллантириш

Иқтисодий
фаолликнинг алоҳида
шакли сифатида
тадбиркорликни
шакллантириш

Ижтимоий муҳитни
таркиб топтириш

Тадбиркорлик
инфратузилмасини
шакллантириш

Миллий бойлик ва
миллий
фаровонликнинг
ўсиши

ИЖТИМОЙ МУҲИТНИ
ТАРКИБ ТОПТИРИШ

ТАДБИРКОРЛИК
МУҲИТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

ИҚТИСОДИЙ
ФАОЛЛИКНИНГ
АЛОҲИДА ШАКЛИ
СИФАТИДА
ТАДБИРКОРЛИКНИ
ШАКЛЛАНТИРИШ

Тадбиркорлик муҳитига таъсир этувчи омилларни қуйидаги гуруҳларга бўлиш мумкин

аниқ бир маҳсулотга истеъмолчиларнинг тўлов қобилияти

- Бунда бозордаги мавжуд ҳақиқий талаб билан кутилаётган талаб фарқланади.

сармояга эга инвесторлар

- Бунга жисмоний шахслар ёки эркин сармояга эга корхоналар, ташкилотлар ҳамда тадбиркорлар ҳам киради. Улар бир қанча тоифани ташкил этади: банклар, жамғармалар, суғурта компаниялари, давлат ташкилотлари, хорижий инвесторлар ва бошқалар;

тадбиркорлик фаолиятини бир меъёрда олиб бориш имконини берувчи инфратузилмалар

- Улар қаторига молия-кредит, аудит, маркетинг, консалтинг, ахборот, суғурта ва шу каби хизматлар кўрсатувчи ташкилотлар киради;

қарор қабул қилиш тизими

- Бу тизим таркибига , аввало, бизнеснинг ишончилиги ва самарали бўлишини баҳолаш имконини берувчи мезонлар, усуллар тўплами киради.

тадбиркорнинг асосий ҳаракатлари кетма-кетлиги қуйидагича бўлиши мумкин

биринчидан

- бизнес ғоясини ишлаб чиқиш

иккинчидан

- ишбилармонлик муҳитини чуқур ўрганиб чиқиш

учинчидан

- тадбиркорнинг иқтисодий манфаати билан бизнес ғоясининг ўзаро тўғри келиши, тадбиркорлик ғояси билан тадбиркорлик муҳитининг ўзаро мувофиқлиги

тўртинчидан

- ғояни амалга ошириш учун зарур капитал ҳажмини белгилаб олиш

бешинчидан

- бизнес ғояни амалга ошириш учун зарур корхона ёки ташкилотни таркиб топтириш

4. Кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришнинг мақсади ва вазифалари

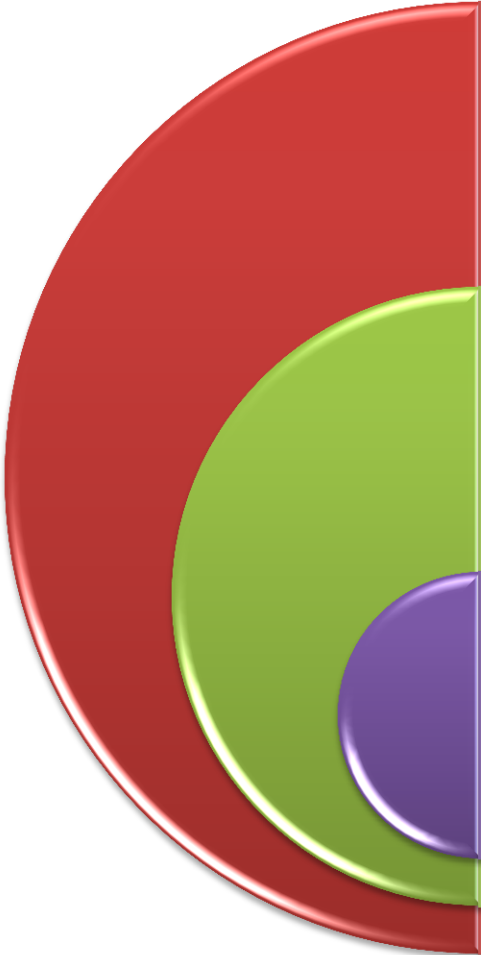
Тадбиркорликни ривожлантиришнинг асосий вазифаси

- ишлаб чиқариш соҳасидаги давлат корхоналарини хусусийлаштириш ва улар негизида вужудга келаётган тадбиркорлик тузилмаларини аниқ мақсад билан қўллаб-қувватлаш орқали мулкдорлар синфини шакллантиришдан иборатдир.

Тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришнинг асосий мақсади

- жамиятда ўрта мулкдорлар синфини шакллантириш

Мулкдорлар синфи мавжуд мол-мулк ва даромадлар асосида, шу жумладан

жамғармаларни қимматли қоғозларга солиш, шунингдек хусусий шахсларга қарашли кўчмас мулк ва бошқа мол-мулклардан фойдаланиш йўли билан;

давлатга қарашли мол-мулкни (аукционларда ва танлов асосида), шунингдек хусусийлаштирилаётган корхоналар акцияларини сотиб олиш орқали мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш натижасида;

юридик шахс ташкил етмаган ҳолда ва корхоналар очмаган ҳолда якка тартибдаги меҳнат фаолияти ва тадбиркорликни ривожлантириш орқали шакллантирилади.

Мулкдорлар синфи уч гуруҳдан иборат

даромад келтирмайдиган ва шахсий мақсадларда фойдаланишга мўлжалланган мол-мулкка эга мулкдорлар

шахсий истеъмолга мўлжалланган мол-мулк билан бир қаторда, қўшимча тадбиркорлик даромади ёки киритилган сармоядан даромад олиш учун фойдаланиладиган активлар (сармоя)га эга ўрта мулкдорлар

йирик хусусий корхоналар, фирмаларга эга ва уларнинг фаолиятидан катта даромад оладиган йирик мулкдорлар

давлат улуши

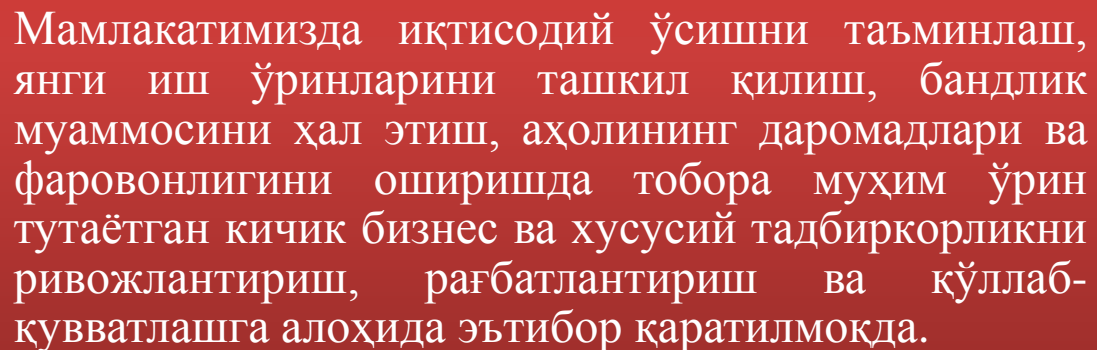
меҳнат жамоаси улуши

жамиятларнинг устав сармоясини
ташкил қилишда иштирок этувчи
улушлар, одатда, қуйидагича
тақсимланади

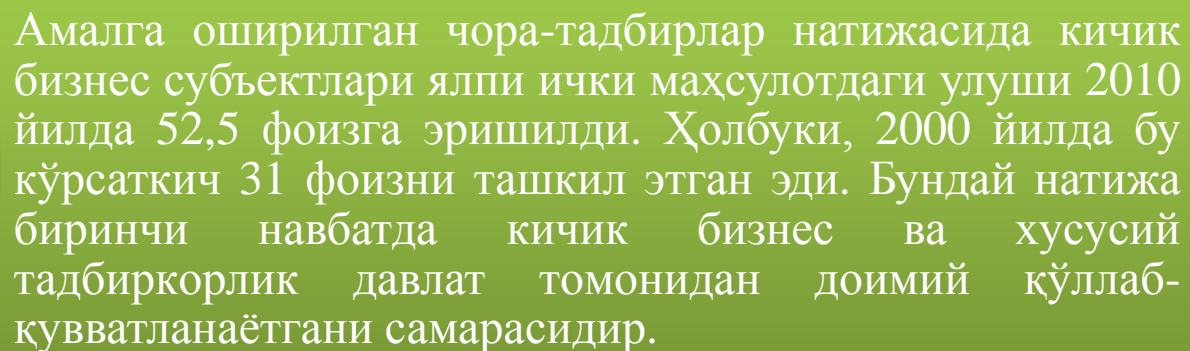
хорижий шерик улуши

фонд биржалари ва
қимматли қоғозлар
бозорларида, шу жумладан,
чет элда ҳам эркин сотиш
учун ажратилган улуш

5. Кичик бизнес ва тадбиркорликни иқтисодиётда тутган ўрни

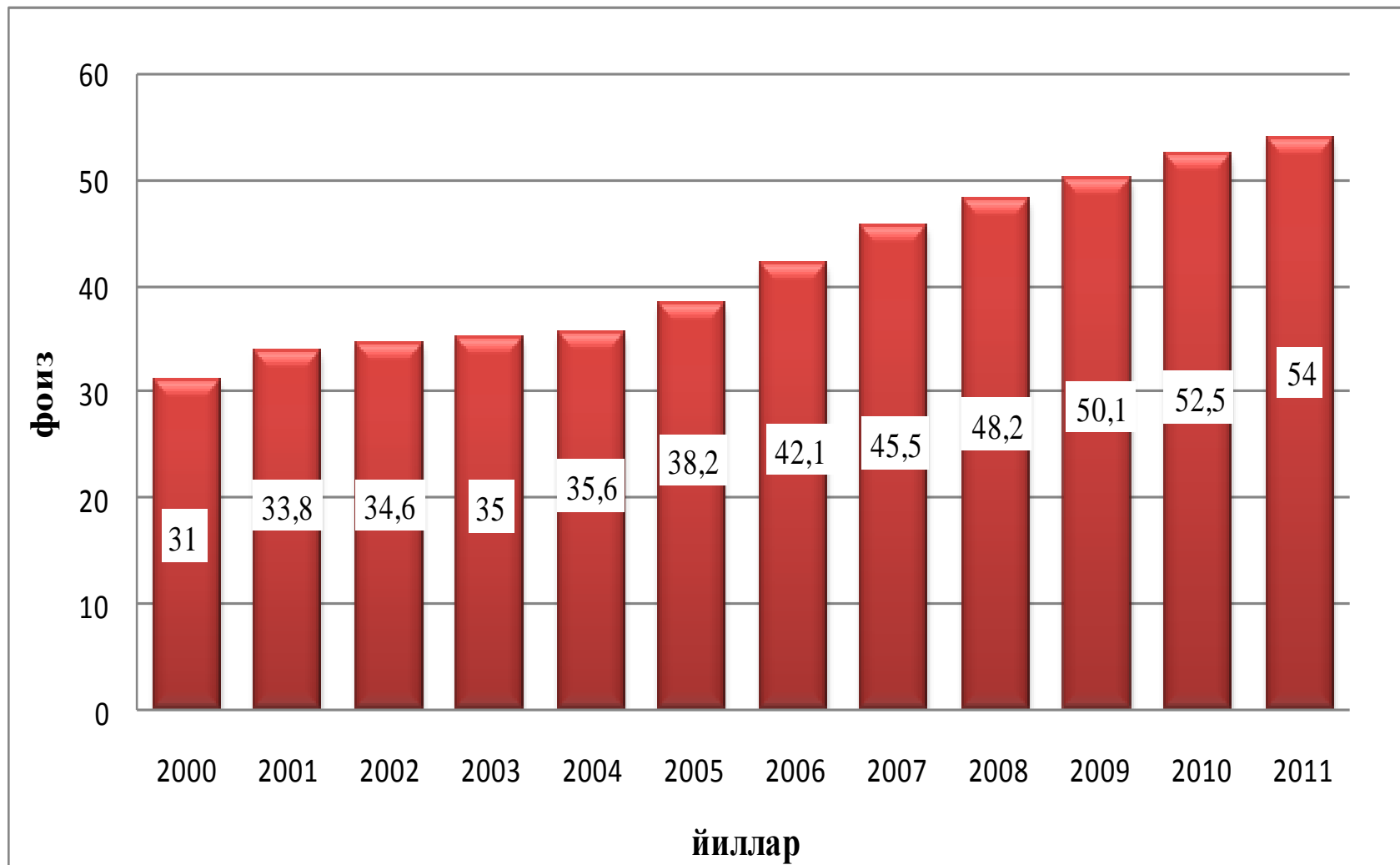

Мамлакатимизда иқтисодий ўсишни таъминлаш, янги иш ўринларини ташкил қилиш, бандлик муаммосини ҳал этиш, аҳолининг даромадлари ва фаровонлигини оширишда тобора муҳим ўрин тутаётган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

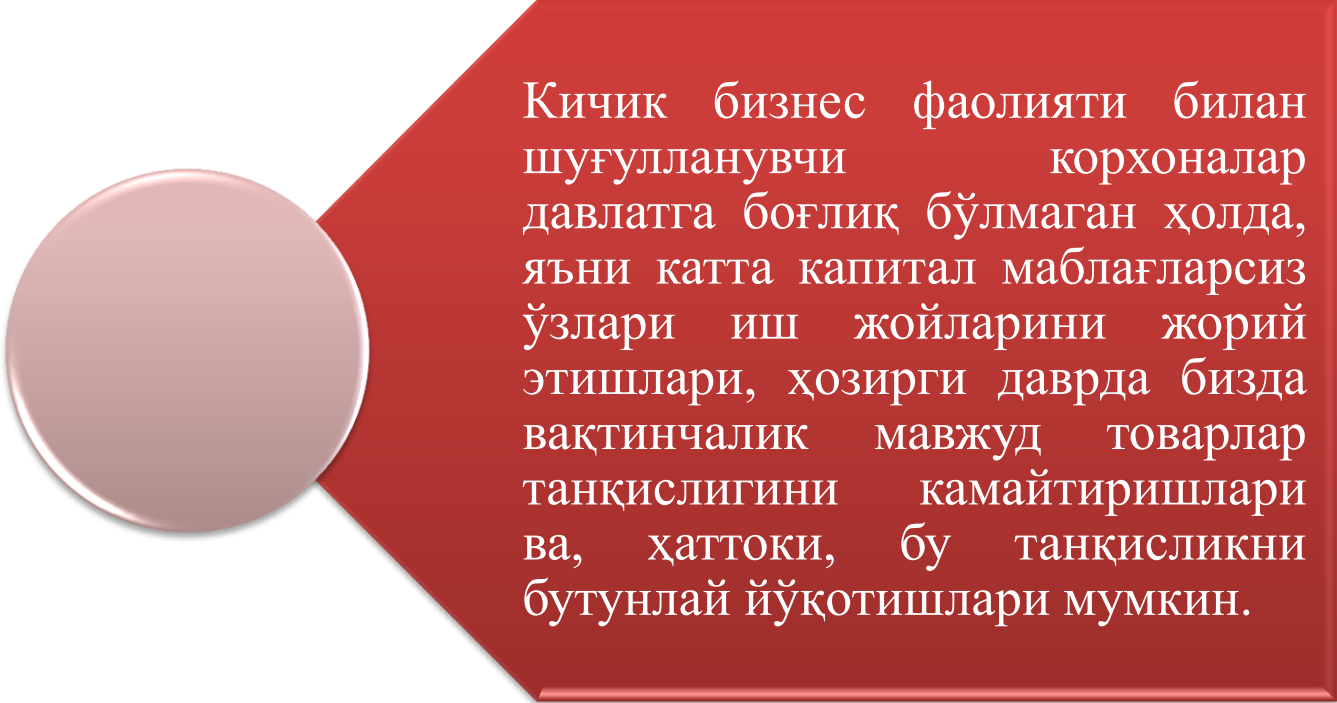
Амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида кичик бизнес субъектлари ялпи ички маҳсулотдаги улуши 2010 йилда 52,5 фоизга эришилди. Ҳолбуки, 2000 йилда бу кўрсаткич 31 фоизни ташкил этган эди. Бундай натижа биринчи навбатда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик давлат томонидан доимий қўллаб-қувватланаётгани самарасидир.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ЯИМдаги улуши, фоизда

6. Ўзбекистонда кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш йўналишлари

Ўзбекистонда ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётини барпо этишнинг асосий мақсадларидан бири мамлакатда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик шакллари устувор ривожлантиришдан иборат. Бу мақсадни амалга ошириш учун иқтисодий ислохотлар ўтказилмоқда, унинг ролини ошириш учун йирик институционал асослар яратилмоқда. Тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш ва уни кафолатловчи ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлар, тадбиркорларга кўмаклашувчи нодавлат ташкилотлар, корхоналар шулар жумласига киради. Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик корхоналари мажмуини ташкил этиш муваффақиятли бормоқда.

Кичик бизнес фаолияти билан шуғулланувчи корхоналар давлатга боғлиқ бўлмаган ҳолда, яъни катта капитал маблағларсиз ўзлари иш жойларини жорий этишлари, ҳозирги даврда бизда вақтинчалик мавжуд товарлар танқислигини камайтиришлари ва, ҳаттоки, бу танқисликни бутунлай йўқотишлари мумкин.

Кичик корхоналар технология янгиликларини жорий этишда ҳам ғоят катта аҳамиятга эга.

Тадбиркорлик бўйича иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишлари сифатида қуйидагилар белгилаб олинди

Биринчидан

- мамлакатимизнинг барча минтақаларида бизнесни ривожлантириш учун янада қулай ишчан муҳит яратиш, тадбиркорлик, кичик ва хусусий бизнесга янада кенг эркинлик бериш, бюрократик тўсиқ ва ғовларни бартараф этиш бўйича зарур чора-тадбирларни амалга ошириш лозим.

Иккинчидан

- Вазирлар Маҳкамаси кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолиятини тартибга соладиган қонун ҳужжатларини танқидий таҳлил қилиш вазифасини амалга ошириши зарур.

Учинчидан

- кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг кредитлар, хомашё ресурслари, шунингдек, давлат харидлари тизимидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш зарур.

Тўртинчидан

- биз кичик бизнеснинг экспорт салоҳиятини ривожлантириш учун зарур ташкилий, ҳуқуқий, молиявий механизм ва шароитларни туғдириб беришимиз керак.

кичик тадбиркорликнинг ўзига хос хусусиятлари

бозордаги талабга тез
мослаша бориб, сифатли
маҳсулот ишлаб чиқариш
қобилияти

нисбатан қисқа
муддатларда аҳоли
эҳтиёжи учун зарур
бўлган товар ва
хизматларга бўлган
талабни қондира олиши

дастлабки сармояси
нисбатан кичикроқ
ҳажмда эканлиги

тез орада янги ишчи
ўринлари барпо этиш
хамда бандлик
муаммосини ҳал этишга
кўмаклашиш имконияти

тегишли вазифаларни
амалга оширишда бизнес
эгаси (тадбиркор)нинг
бевосита иштироки

Мулкчилик шаклларига кўра кичик корхоналарнинг қуйидаги турларини ажратиб кўрсатиш мумкин

1.

Давлат мулкига асосланган
кичик корхоналар

2.

Жамоа мулкига асосланган
кичик корхоналар

3.

Фуқароларнинг мулкига асосланган якка
тартибда ишлайдиган кичик корхоналар

4.

Ижара корхоналари

5.

Кичик қўшма корхоналар

Хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнеснинг миллий иқтисодиётни ривожлантиришдаги аҳамияти қуйидагилар билан тавсифланади

хусусий тадбиркорлик бозор иқтисодиёти шароитида зарур тезкорликни таъминлаб, ишлаб чиқаришдаги чуқур ихтисослашув ва тармоқлашган кооперацияни яратади, буларсиз юксак самарадорликни таъминлаб бўлмайди

бозор учун зарур рақобатчилик муҳитини яратади ҳамда ўзгариб турадиган бозор талабига мослаб тезда ишлаб чиқариш турини ўзгартириб олиш қобилиятига эга эканлиги билан ажралиб туради

истеъмолчилик соҳасида юзага келадиган бўшлиқни тезда тўлдиришга қодир бўлиб, энг замонавий машина ускуналари ва технологиядан фойдаланиб сарфланган сармоянинг ўрнини жуда тез қоплай олади

Ўзбекистонда кичик корхоналар тизимини вужудга келтириш қуйидаги имкониятларни яратади

эркин меҳнат ресурслари, янги хўжалик муносабатларининг жорий этилиши, янги мулкчилик шаклларининг пайдо бўлиши натижасида ишлаб чиқаришда бўшатиладиган шахсларнинг ижтимоий ишлаб чиқаришга кўпроқ жалб этиш, мулкчиликнинг янги шакллари пайдо бўлиши

аҳолининг, биринчи навбатда, ёшларнинг моддий, маънавий ва касб даражасини кўтариш

аҳолининг суист ҳаракатчанлигини ҳисобга олган ҳолда саноат ишлаб чиқаришини аҳоли яшайдиган жойларга яқинлаштириш ҳамда аҳолининг халқ истеъмолчи молларига эҳтиёжларини тўлароқ қондириш

-миллий ва бадиий ҳунармандчиликни тиклаш, шунингдек кичик ва ўрта шаҳарлар, қишлоқ аҳоли пунктларини ривожлантиришга ёрдам кўрсатиш, умуман, ҳар бир минтақа учун ғоят муҳим иқтисодий самарадорлигини ошириш

Бугунги кунда республикада қуйидаги масалаларни ҳал этиш лозим

-аҳолининг кенг табақаларини бозор фаолиятига олиб кириш, улардаги боқимандачилик, истеъмолчилик психологиясини бартараф этиш, аҳолида хусусий тадбиркорлик, кичик бизнес фаолияти билан фаол шуғулланиш истагини уйғотиш;

-қишлоқ хўжалигидаги иқтисодий муносабатларни тубдан янгилаш, деҳқон ва фермер хўжаликлар фаолиятини янада ривожлантириш ҳамда улар сонини имкон қадар ошириш, ҳудудларда кичик корхоналар ташкил этиш йўли билан вақтинча ишсиз юрган кишиларни қўшимча иш жойлари билан таъминлаш;

-минтақада бозор муносабатлари ва инфратузилмани жадаллаштириш, иқтисодий рақобатни ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиш;

-республика аҳолисининг ортиб бораётган талаб ва эҳтиёжларини тўлароқ қондиришга хизмат қилувчи ижтимоий ва иқтисодий шароитларни барпо этиш;

-кўрсатиладиган хизматлар тури ва миқёсини кескин ошириш, банк, аудиторлик, консалтинг ҳамда турли воситачилик фаолиятларини ҳозирги замон фан ва техникаси ютуқлари асосида юксак савияда ташкил этишни таъминлаш;

-корхоналарни бошқариш самарадорлигини ошириш, уларнинг иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлишларини таъминлаш учун шарт-шароитлар яратиб бериш;

-жойларда ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар турлари ва ҳажмини бозор талабларига кўра осонлик билан мослаштира оладиган истеъмол бозорини товар билан тўлдириб, экспорт учун мол чиқара оладиган кичик корхоналарни жорий этиш.

7. 2011 йилда “Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили” Давлат дастурини ҳаётга тадбиқ этиш

Кичик бизнес соҳасининг иқтисодиётдаги аҳамияти унинг иқтисодиётда рақобат муҳитини таъминлаш, йирик корхоналар учун маҳсулот ва хизматлар етказиб бериш, янги иш ўринларини яратиш ва иккиламчи бандликни таъминлаш, бозор тизимининг мослашувчанлигини ошириш, илмий-техникавий инқилобни жадаллаштириш, ресурсларни ишлаб чиқаришга сафарбар этиш; солиқ тушумлари ҳажмининг ўсишини таъминлаш, аҳоли даромадлари даражасини барқарорлаштириш каби омиллар билан белгиланади.

“Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили” Давлат дастурининг асосий устувор йўналишлари

1. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолияти учун янада қулай муҳит яратиш.
2. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтиришга йўналтирилган норматив-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш.
3. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолиятига давлат ва назорат тузилмаларининг аралашувини кескин камайтириш.
4. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини ташкил этиш тартибини соддалаштириш ва фаолият юритишнинг моддий-техник шарт-шароитларини таъминлаш.
5. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига солиқ ва бошқа тўловлар борасида енгилликлар яратиш, ҳисобот топшириш тизимини такомиллаштириш.

“Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили” Давлат дастурининг асосий устувор йўналишлари

6. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини кредитлаш механизмини янада такомиллаштириш.

7. Кичик бизнесни ривожлантириш учун хорижий инвестицияларни кенг жалб этиш.

8. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг ташқи иқтисодий фаолият соҳасидаги иштирокини кенгайтириш.

9. Илғор илм-фан ютуқларига асосланган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга кенг йўл очиб бериш.

10. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига тақдим этилаётган имтиёзлар ва қулай шароитлар тизимини янада ривожлантириш.